

Молитва за прославу Ісповідника Віри Патріярха Йосифа

Сліпий ЙІ в момент ареста

Пресвята Тройце, слава і хвала Тобі за ласки, уділені Пастирю Української Католицької Церкви, Служі Божому Йосифу Сліпому, і за те, що в ньому Ти дала нам світлий зразок непохитності у вірі і геройської витривалості оборонця Твоєї переслідуваної Церкви і правдивого свідка розп'ятого Христа впродовж 18 довгих років сибірської каторги.

Через його заслуги і посередництво, дай нам силу йти за Христом хресною дорогою і допоможи нам одержати ласку, якої дуже потребуємо і про яку сьогодні прохаємо (*сказати яку*), щоб ця випрошена ласка стала спонукою піднесення на Престоли Твого доброго, сильного, вірного сина Твоєї Церкви.

Бо Тобі належить усяка слава, честь і поклонення, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Дизайн та друк:

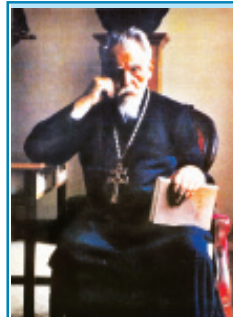
Товариство українців католиків "Свята Софія"

7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027.

Тел.: 215-635-1555

веб-сторінка: <http://stsophia.us>

електронна адреса: st.sophiara@yahoo.com

Центр Студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого

7911 Whitewood Rd.

Elkins Park PA 19027

215-635-1555

Обіжник Ч.1 зима 2013

12 листопада 2011 року, під егідою Товариства Українців Католиків «Свята Софія» в США (ТСС А), відчинив свої двері Центр студій, присвячених життєвому та творчому шляху першого Патріярха Української Католицької Церкви Слуги Божого Йосифа Сліпого. Урочисте відкриття Центру звершив Його Блаженство Патріярх Святослав (Шевчук) під час пастирського візиту до США.

Завданням Центру, покликаного утривалити пам'ять Патріярха Йосифа, є збирати, упорядковувати та аналізувати такі матеріали про життя та творчість цього великого Ісповідника Віри, як: епістолярії (листування Патріярха), статті, тексти промов, спогади, програми імпрез, світлини, аудіо та відео записи, картини та іншого роду меморабілії. В центрі уваги цих досліджень є тема «Патріярх Йосиф і Діаспора», яка охоплює його поїздки до Нового Світу та вплив на життя вірних.

Центр, який працює при ТСС А, має автономний статус, свою Кураторію й Правильник. Його партнерами у цій діяльності є Музейно-Меморіальний комплекс Патріярха Йосифа Сліпого у його родинному селі Заздрість та Музей Йосифа Сліпого у Римі. Виявом цієї співпраці є проведення щорічного заходу «День Патріярха» - вшанування його пам'яті науковою конференцією та літургічними богослужіннями. Цю традицію започатковано 2009 року в Заздрості та продовжено 2010 року в Лондоні, 2011 року в Римі й 2012 року в Філадельфії.

Товариство «Свята Софія», що його заснував Патріярх Йосиф Сліпий, запрошує усю українську громаду до плідної співпраці із новоствореним Центром студій його спадщини, який, сподіваємось, матиме вагомий позитивний внесок у справу беатифікації цього незломного Ісповідника Віри.

Великого бажаєте!

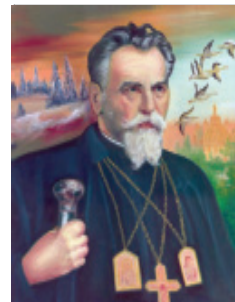
Ювілейні заходи на відзначення 50-ліття виходу на волю Патріярха Йосифа Сліпого

2013 рік назнаменує 50-ліття виходу на волю Патріярха Йосифа Сліпого. 26 січня 1963 р., після 18 років заслання, він був звільнений за клопотанням Папи Івана XXIII та Президента США Джона Кеннеді. 9 лютого 1963 р. Блаженніший прибув до василіянського монастиря Гротаферрата в Італії. Під час зустрічі з Папою Іваном XXIII, Патріярх Йосиф подарував Святішому Отцеві мапу СРСР з позначенням тих концтаборів, в яких він перебував.

Українці в усьому світі вшановуватимуть пам'ять Першого Патріярха Української Католицької Церкви. Ці святкування, зрозуміло, носитимуть міжнародний характер і відбуватимуться у різних країнах поселення українців. Під час цьогорічного З'їзду «Святих Софій», що пройшов в березні в Римі, було запропоновано вшанувати вихід із советської неволі Патріярха Йосифа, відбувши з цієї нагоди в днях 9-10 лютого 2013 року міжнародну конференцію Римі - Гротаферрата (Італія), а 16-17 лютого – в Лондоні (Велика Британія). У цих конференціях візьмуть участь відомі богослови та історики Церкви українського та не-українського походження.

У Філадельфії, за ініціативи Центру Студій спадщини Патріярха Йосифа Сліпого, що діє під егідою ТСС А, та у співпраці з Нашою Українською Рідною Школою й Кредитовою Кооперативою «Самопоміч», 9 лютого відбудеться конкурс деклямації «Через терни до зірок», присвячений всеціло особі Патріярха Йосифа. У цьому конкурсі візьмуть участь учні 5-12 клас, які віддеклямують вірші, присвячені Великому Ісповіднику Віри.

В Україні, в рамках ювілейного Конгресу НТШ з нагоди 140-ліття заснування Товариства, запланованого на 16-19 жовтня 2013 року,

Центр Студій спадщини
Патріярха Йосифа Сліпого
у Філадельфії

оголошує

конкурс деклямації

***“Per aspera ad astra -
Через терни до зірок”***

*з нагоди 50-ліття звільнення з неволі
великого Ісповідника Віри
та Сина України*

Патріярха Йосифа СЛІПОГО

До участі запрошуємо учнів 5-12 клас.
Прохаємо учителів до 1 лютого 2013 р.
вибрати по 2 учасники з кожної класи.
Кожен конкурсант віддеклямує один вірш
(обраний індивідуально або учителем) про
Патріярха Йосифа СЛІПОГО, заміщених у
“Антології поезій, присвячених Йосифу
Сліпому”.

Конкурс відбудеться 9 лютого 2013 р.

Переможців чекають призи та нагороди!

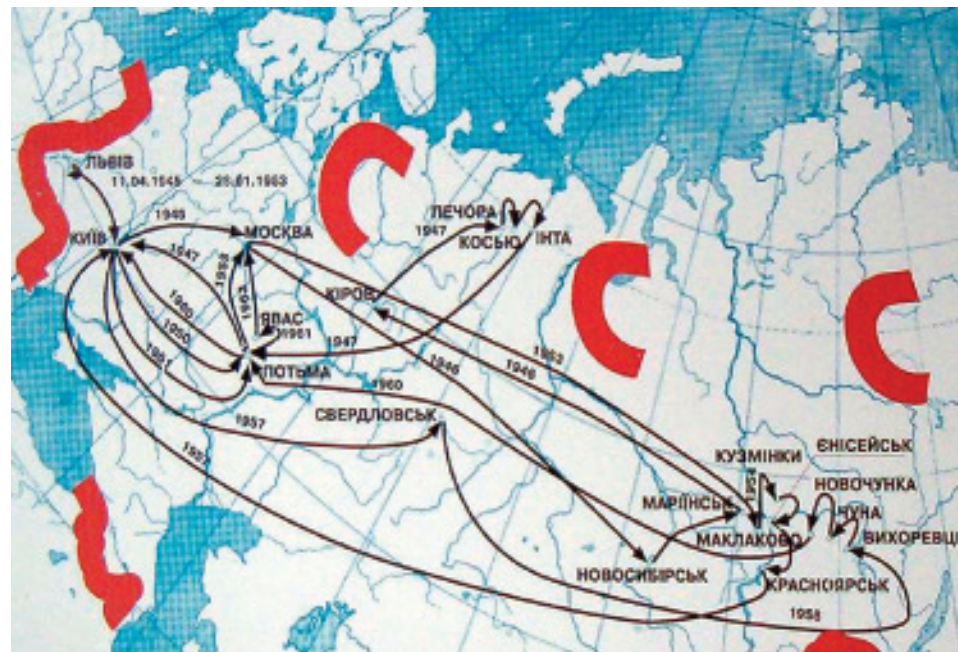
Головний Спонсор Конкурсу:

Українська Кредитова Кооператива “САМОПОМІЧ”

Того ж року, стараннями Преосвященного Василя Лостена, о. Головінського було піднесено до ранги митрофорного протоієрея. Однак о. Василь не одразу прийняв цю гідність: своє рішення, як і багато попередніх, він консультував з Блаженнішим Йосифом, який у листі від 18 травня 1971 року писав: «Як Вам дають гідність, то її приймайте, бо воно ліпше, ніж би Вас понижали. Вашим Номінатам я радив, щоб вони відложили свячення, бо ситуація там дуже заогнена».

Про «заогнену ситуацію», яка називалася від виходу Патріярха Йосифа на волю між єрархією УГКЦ та «Божим людом», вимовно засвідчив лист-звернення 69 українських католицьких священиків у Сполучених Штатах Америки до Українських Католицьких Владик у Вільному світі, даний 7-го травня 1971 року. Цей лист був відповіддю священиків на мовчання Владик у ключових для нашої Церкви аспектах: відродження Церкви під Проводом Блаженнішого Йосифа Сліпого; проголошення Патріярхату УГКЦ; іменування єпископів; відстоювання прав Помісности Церкви перед Конгрегацією Східних Церков, особливо після Архиєпископського Синоду в Римі 29 вересня - 4 жовтня 1969 року, який був покликаний Патріярхом Йосифом для «так конкретного упорядкування правового стану нашої Церкви». Натхненні незламністю та силою духа Верховного Архиєрея, священики наголошували на тому, що «бракує нашим єпископам самопевности, що вони мають власть і обов'язок управляти Українською Помісною Церквою, що вони зуміють добровільно прийняти авторитет свого Верховного Архиєпископа без опіки чужого авторитету», себто Конгрегації Східних Церков, яка у ситуації пасивности ієрархів «почала перебирати у свої руки заряд нашої Церкви так якби Синоду й не було, ігноруючи історичні права нашої Церкви та Її Владик (іменування двох нових єпископів поза плечима нашого Єпископату)». Священики висловили тверде переконання у тому, що «ерекція Києво-Галицької Митрополії до гідности Патріярхату в першій мірі буде залежати від здібности Владик рядити Українською Помісною Церквою». Серед єреїв, які склали свої підписи під цим зверненням, був і підпис о. Василя Головінського.

Подібного роду документи кидають нове світло на багатогранну особу Патріярха Йосифа, допомагають глибше зрозуміти тонкощі подій в історії УГКЦ на поселеннях в період після звільнення Блаженнішого у 1963 році, як також і труднощі, з якими доводилося зіштовхуватися священикам у їх пастирському служінні. Відтак, звертаємось до усіх членів громади, які мають в наявності унікальні, особисті матеріали про Патріярха Йосифа Сліпого, поділитись ними із ширшим загалом за посередництва Центру студій цього великого Ісповідника Віри. Центр знаходиться за адресою: 7911 Whitewood Rd., Elkins Park, PA 19027; контактний телефон – 215-635-1555, електронна адреса – st.sophiara@yahoo.com

Per aspera ad astra: мапа СРСР з позначенням тих концтаборів, в яких впродовж 18-ти років перебував Патріярх Йосиф Сліпий (світлина: Музейно-меморіальний комплекс Патріярха Йосифа Сліпого у с. Заздрість на Тернопільщині)

відбудеться трьохденна конференція на честь Патріярха Йосифа у Львові, Заздрості та Івано-Франківську. Цю ініціативу підтримали Український Католицький Університет, Наукове Товариство ім. Шевченка, Представництво ТСС А в Україні, Львівський Національний Університет ім. Івана Франка та Прикарпатський Національний Університет ім. Василя Стефаника. З цієї нагоди, ТСС А, у співпраці з Прикарпатським Університетом, плянує видати доповнену «Антологію поезій, присвячених Патріярхові Йосифові», перший тираж якої побачив світ в Івано-Франківську 1999 року. Ця публікація представить нові поезії українських поетів, а також «Заповіт» Патріярха Йосифа із літературознавчим коментарем. В мистецькій частині антології буде заміщено репродукції картин, що віддзеркалюють життєвий шлях незломного Патріярха, авторства відомих малярів, серед яких – Юрій Гура. Запрошуємо громаду до участі у цих заходах та їх фінансової підтримки!

Листування Патріярха Йосифа Сліпого із о. Василем Головінським

Останнім цінним надбанням Центру стало листування Патріярха Йосифа із довголітнім парохом Української Католицької Церкви Христа Царя у Філядельфії, ПА о. Василем Головінським (1894-1990), що його – разом із численними світлинами – передала в архів Центру донька останнього мгр Анна Максимович. Ця кореспонденція, що охоплює період 1963-1984 рр., складається з 28 листів та листівок від Блаженнішого Йосифа, а також копії листа-звернення 69 українських католицьких священників у Сполучених Штатах Америки до Українських Католицьких Владик у Вільному світі, написаного на підтримку діяльності Патріярха Йосифа, що його підписав і о. Головінський.

Знайомство о. Василя Головінського із Патріярхом Йосифом сягає кінця 1930-х років, коли перший із них був завідателем відпустового місця Зарваниця на Тернопіллі, а другий – ректором Львівської Богословської Академії й часто навідувався до обителі Пресвятої Богородиці. Адже туди шлях пролягав через рідну його серцю Заздрість, з якої – іще малою дитиною – він неодноразово відмірював пішки відстань 30 км до Серця Матері Божої. Тут слід відмітити надприродну паралелю у житті цих двох священнослужителів: як відомо, чудесному Заступництву Пресвятої Богородиці Йосиф Сліпий завдячував дар життя, адже саме під Її покров привезли батьки – Іван Коберницький-Сліпий та Анастасія Дичковська – свого важко хворого сина із благанням врятувати дитя.

Не інакше, як Опісі Матері Божої завдячував чудесне спасіння молодий вояк УСС Василь Головінський, який, потрапивши у полон до большевиків, разом із іншими побратимами, був поставлений під стіну до розстрілу. Перед обличчям спрямованих на них гвинтівок, які ось-ось мали перервати їхнє життя, Василь – у своїй останній молитві – склав присягу, що, коли вдасться йому вижити, обов'язково стане священником. І сталося чудо: саме в цей момент на большевиків впала граната, яка врятувала від вірної загибелі молодих вояків за Україну, а між ними – майбутнього священника о. Василя Головінського, який 15 березня 1927 року прийняв єрейські свячення з рук Митрополита Андрея Шептицького в Катедрі Св. Юра у Львові та був призначений завідателем с. Зарваниця. Тут о. Головінський розгорнув широку громадсько-політичну діяльність, за що під час пацифікації польська поліція «наділила» йому 200 буків. Вдруге о. Василь шукав порятунку у Зарваницької Матері Божої уже для своєї родини, яка – з приходом большевиків у 1939 році – була приречена на депортацію у Сибір. У

Вашою Родиною, щоб глибоко подякувати Всевишнього за всі ті добрі даяння та звершені дари, якими Господь зволив благословити Вас під час 50 років Вашого чесного і трудолюбивого подружнього життя, а разом молитовно Вам побажати, щоб змогли, в щастю і здоров'ю, втішатись Вашим примірним домашнім огнищем ще на Многі і Благі літа!»

Другий, який також став останнім листом Блаженнішого до о. Головінського, був надісланий 7 березня 1984 року у відповідь на привітання з нагоди його дня народження: «Спасибі Вам і Вашій Добродійці за молитви, побажання і пожертву 100 дол. з нагоди 92-ої річниці моїх уродин. Завдяки тим молитвам і всіх добрих людей та щоденним св. Літургіям можу продовжувати мою працю для Церкви і Народу. Нехай всещедрий Господь винагородить Вас своїми дарами і благословить всім добром.

Благословення Господнє на Вас!»

Після виходу на волю Патріярха Йосифа у 1963 році та усіх подій Другого Ватиканського Собору, Українська Католицька Церква на поселеннях перейшла своєрідний катарсис. Проголошення Патріярхату, спорудження Українського Католицького Університету, пастирські подорожі Блаженнішого з метою консолідації вірних на поселеннях, формація Патріярхального руху, а з ним – ентузіазм більшості українців, різко контрастували із офіційною політикою Церкви та її ієрархії. Висвячення номінованих Апостольською Столицею єпископів, введення англійської мови до Богослужіння на питомих українських парафіях, перехід на новий Літургічний календар, постання в зв'язку з цим так званих «старокалендарних» парафій – це лише деякі із гострих кутів тогочасного церковного життя. Це протистояння не могло не знайти вияву й у внутрішньому поділі громади, яка звинувачувала не одного пароха у зраді українських національних та релігійних інтересів, чим спричинювала у деяких священнослужителів бажання відходу від пастирського служіння.

У подібній ситуації знайшовся й о. Василь Головінський, який – за нелегких обставин 1971 року – шукав поради у Духовного Батька Церкви. Блаженніший, із притаманною йому стислістю у таких справах, виявив себе вкотре справжнім лідером і в листі від дня 16 березня 1971 року до о. Головінського писав: «Дай Боже, щоб все перейшло. Треба думати про майбутнє, а не про минуле. Питаєте, як поступати. Треба заховати холодну кров таї задовольнювати оправдані домагання парохіян. Ви кажете, що останні події підірвали віру до Вас у вірних, але скріпили прив'язання до обряду і народу. Резигнувати з парохії було б гріхом. «Нондум ускве ад сангуінем рестітісті». Вгору імієм сердца».

через її батька, о. Івана, пароха в с. Лавочне, та братів: о. Зиновія, який після смерті батька, був призначений його наслідником у Лавочному, та посла Володимира. Тому у своєму пізнішому листуванні із Родиною Головінських, передбачаючи можливість репресій, Патріарх цікавився долею Кузьмовичів. Так, у листі до Марії Кузьмович-Головінської з дня 1 жовтня 1966 року, у якому Блаженніший склав подяку за її надслані твори «Осіньне листя», «Попудник» і «Марія», в рамках пост-скриптуму дописав рукою: «Чи маєте які відомості за своїх Батьків? В тюрмі згадував мені теж Тершаківець за Батька», а вже після отриманої відповіді, 19 жовтня того ж року, дякував «Пані Марії за відомості про родину в Радянськiм Союзі». Ці відомості в дійсності були про репресії, адже Володимир загинув на засланні у Сибірі; о. Зиновій натомість чудом врятувався і продовжував нести пастирське служіння навіть за часів Советського Союзу в тому ж Лавочному, не прийнявши православ'я і залишившись вірним Вселенському Архиєреєві. Патріарх Йосиф, який знав о. Зиновія ще з часів семінарії, завжди посилав йому – через Марію – ширий привіт, а по смерті особисто відправив «за його душу (...) Службу Божу 8-го травня [1972]» (лист з дня 23 квітня 1972 року). Світлини з похорону о. Кузьмовича, які з України через Америку потрапили до Італії - Патріарх замістив «у нашiм Музеї» (лист з дня 28 квітня 1972 року).

Окрім святкових – Різдвяних та Великодніх - побажань, якими вимінювалися родина Головінських та Блаженніший Йосиф, на особливу увагу заслуговують два ювілейні листи. Перший із них, з дня 20 серпня 1976 року, був надісланий Патріархом з нагоди золотого ювілею подружнього життя о. Василя та Марії Головінських і в ньому зокрема говорилось: «Було мені дуже потішно довідатися від Вашого доброго сина Івана, що незабаром сповниться 50-ліття Вашого подружнього життя. Пам'ятаючи, що «всьяке добре давання і всякий звершений дар з висоти є», лучуся з Вами та з цілою

о. Василь Головінський та Патріарх Йосиф Сліпий під час Богослужіння у Церкві Христа Царя 24 липня 1968 року (світлина з архівів Анни Максимович)

своїй молитві, о. Головінський склав обіт Пресвятій Богородиці, що відновить для Неї місце почитання Її Святої Ікони, якщо врятується його родина. І знову Небесна Мати вислухала молитви свого слуги і родина Головінських опинилася на Заході, згодом – оселилася у Філядельфії, де отець zorganizував парафію Христа Царя.

Серед небагатьох скарбів, які втікачам вдалося забрати із собою, була точна копія Зарваницької ікони Матері Божої авторства Володимира Іванюка, яка перебувала у родинному маєтку з 1939 року. Коли 1963 року світ облетіла звістка про звільнення із советського ув'язнення Патріарха Йосифа Сліпого, о. Головінський одразу пише відповідного листа до Блаженнішого в Римі, у якому висловлює своє бажання відновити та поширити почитання Зарваницької ікони в Філядельфії. Патріарх Йосиф з великим ентузіазмом прийняв цю пропозицію і в листі від 1 серпня 1963 року писав наступне: «Справді, то гарна думка поширювати почитання Зарваницької Матері Божої. Зразу люди принесли її (Ікону) до мене до переховання, а після мого арешту забрали назад. Маю в Бозі надію, що вона десь в Зарваниці знаходиться». Відтак, о. Головінський звернувся до відомого мистця Петра Андрусіва із проханням відтворити копію Ікони на підставі родинної реліквії. Згодом маляр зазначив, що у цій праці його рукою керував «Хтось».

Коли 1968 року Патріарх Йосиф прибув до Торонта (Канада), о. Василь Головінський поїхав туди з іншими священиками, аби зустрітися з Верховним Архиєпископом та прохати його, щоб відвідав у Філядельфії Церкву Христа Царя, де знаходиться копія Ікони Матері Божої

Копія ікони Зарваницької Матері Божої, яку освятив та коронував Патріарх Йосиф Сліпий в Церкві Христа Царя у Філядельфії 14 травня 1973 року (світлина з архівів Анни Максимович)

Зарваницької. «Бог ласкав», - відповів Блаженніший, і вже 24 липня того ж року, у співслужінні Митрополита Архиепископа Філадельфійського Амвросія Сенишина та о. шамбеляна Василя Лостена, відслужив Молебень до Матері Божої. Як зазначила п. Анна Максимович, душевною мрією її батьків було бажання, щоб Блаженніший коронував цю копію Ікони Зарваницької Матері Божої.

Минуло п'ять років, і 8 травня 1973 року, в газеті «Америка» з'явилося повідомлення, у якому між іншим говорилось: «Первоієрарх Української Католицької Помісної Церкви, Кир Йосиф VII, відслужить 14-го травня, в годині 9-їй рана, Архиєрейську Службу Божу у відпустовому храмі Христа Царя у Філадельфії й укоронує копію ікони Пречистої Діви Марії Зарваницької, що від 1240 року вславилася многими чудами». Це, за словами А. Максимович, була довгоочікувана подія: перед Архиєрейською Службою Божою Блаженніший поблагословив ікону, покропив корону краплинами свяченої джерельної води, яку батьки взяли з собою, коли виїжджали із Зарваниці у 1944 році, і довершив коронацію. Закладаючи на Ікону корону, що її виконав мистець Богдан Мухин, а посвятив Святіший Отець Іван XXIII, Патріярх поцілував Ікону і сказав: «Мати Божа, дооможи мені у моїх змаганнях». В часі принагідної проповіді згадав, що ходив з мамою до Зарваниці і побажав парафіянам, щоб це місце розрослося у велике почитання Матері Божої.

Рік пізніше, 14 жовтня 1974 року, у своєму посланні до параха о. Василя Головінського, парахян та прочан Храму Христа Царя у Філадельфії з нагоди Празника Покрова Пресвятої Богородиці Блаженніший Йосиф знову нагадував вірним про багатостолітню традицію Марійного культу в Україні, зазначивши зокрема: «Завжди незабутніми і живими осталися в нашій пам'яті зворушливі картини, як наш нарід на Україні, великими масами горнувся до Марійських

Патріярх Йосиф Сліпий в асисті Преосвященного Ізидора Борецького (перший ліворуч) та о. Василя Головінського освячує копію Ікони Зарваницької Матері Божої в Церкві Христа Царя 14 травня 1973 року (світлина з архівів Анни Максимович)

відпустових місць, не тільки зблизька а також і здалека, нераз цілими тижнями перед встановленими відпустами, передусім до Зарваниці, Почаєва, Гошева, Самбора, Пацлавської Кальварії і багатьох інших місць, щоб у стіп чудотворних ікон Пресвятої Богородиці, молитвами і піснями, висловити свою вдячність за одержані ласки або вилити свої болі та й благати її всемогучої материнської помочі. І Мати Божа завжди їх вислухувала.

Цю синівську любов до Пресв[ятої] Богородиці і її чудотворних ікон на Україні виніс наш нарід з собою на поселення та й з туги за ними започаткував їхній культ на поселеннях: Зарваницької у Філадельфії, у Вашім храмі Христа Царя, Ярославської “Двері Милосердя” в Аргентині, Жировицької тут [в Римі] і в Австралії, і ті ікони ми мали щастя особисто поблагословити, а крім цього є похідні ікони Почаївської і Гошівської Богоматері. Сподіємось, що слідом за Вами підуть і інші наші поселення в різних країнах і континентах та й введуть у себе дуже похвальний приклад почитання котроїсь з наших рідних чудотворних ікон Богоматері, яких на Україні заборонено почитати.

Це оживлення марійського культу в нашій народі допоможе нам, під Марійським Покровом, мужньо перетривати найважче переслідування Української Церкви і Народу, вийти побідньо з нього та й започаткувати нову світлу епоху в нашій історії і віднову її відпустових місць на Україні.

Молимо Всевишнього, щоб через заступництво Пресвятої Богородиці, дарив Вас найбагатшими благодатями і помочами, всіх Ваших Парохіян і Прочан.

Благословення Господнє на Вас!»

Мотив страждання Церкви на рідних землях, переслідування та репресії її духовних провідників червоною ниткою проходить через листування Блаженнішого Йосифа із о. Головінським. В уже згаданому листі до останнього від 1 серпня 1963 року, Патріярх Йосиф з радістю прийняв вістку про те, що родину Головінських обминула неволя: «Слава Богу, що Ви збереглися та й що Ваші сили можете посвятити для Церкви й народу, за кордоном». Дякуючи за численні пожертви, що їх родина Головінських складала на Український Католицький Університет, «Вісті з Риму» та інші проекти Патріярха, Блаженніший у своєму листі з дня 26 липня 1973 року писав до о. Василя наступне: «Дай Боже, щоби ті жертви могли причинитися до полекші нашої долі. На жаль, ще стільки горя перед нами».

Тут слід зазначити, що з дружиною о. Головінського, письменницею Марією Кузьмович, о. Сліпий був знайомий попередньо